

1875 Relasjoner til Rauåkløfta

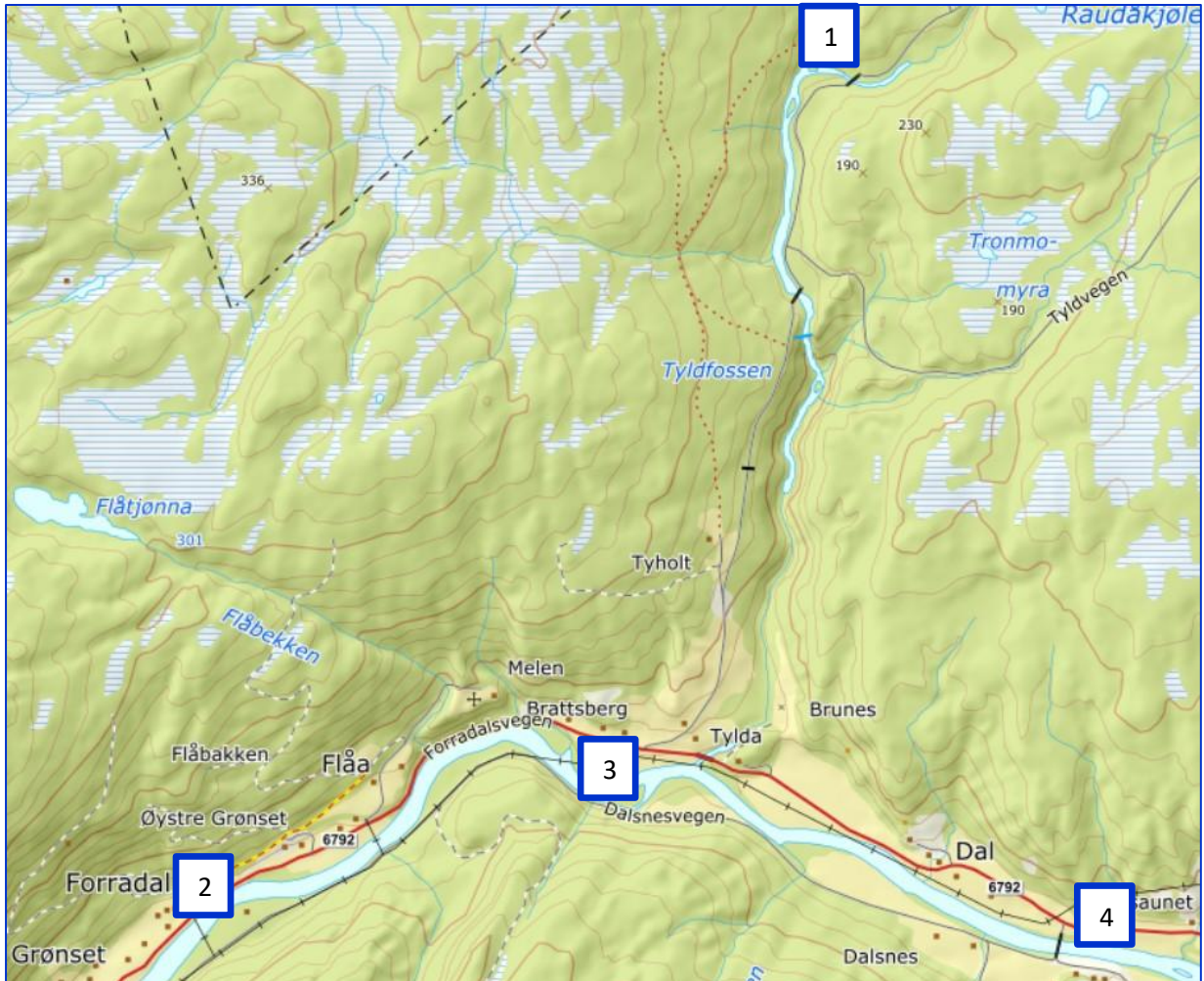
Vi har våre hoveddaler med en rekke sidedaler. Stjørdalen er vårt hoveddalsføre, som spriker ut med blant annet Rådalen, Sondalen, Forradalen, Stordalen, Fersdalen m. fl. Og internt i disse sidedalene kan nye mindre avstikkere ha fått både dalsbegrepet og lignende ut i fra naturens egenart. En døpte på et vis disse avkroker og avsidesliggende steder etter naturens spesielle mangfold, en hendelse eller person. Stedets navn kunne gi en klar indikasjon på hvem, hvor og hvorfor. En må også ha i menté at da et stedsnavn ble sementert, kunne de store trekk i geografien være helt annerledes enn nå i våre dager. «*Ho mor*», hovedelva - kunne ta andre løp, ferdsselsårene tilpasset seg, og bosetninger ble etablert, sågar flyttet. Det som for oss i dag virker fullstendig malplassert, et hjem langt ute i villmarken, ref. navnet *Ødegård*, - var den gangen kanskje et strategisk fornuftig valg sett i relasjon til gamle ferdsselsårer, jakt og fiske, sågar en feit jordlapp. Naturlig nok bodde de fleste langs sjøkanten/fjorden, som i sin tur ga delnavn som vik, fjord og øy etc. Men dette til tross, ifølge Kartverket, er den geografiske lokaliteten som har gitt flest stedsnavn - knyttet til ei myr. *Stormyra* er Norges mest brukte stedsnavn. Det finnes i alt 4 264 steder med litt ulike varianter av navnet. Deretter følger *Haugen* og *Åsen*. Det finnes 1 222 steder som heter *Haugen*, og 1 175 steder som har navnet *Åsen*, ifølge navneekspert Anne Svanevik.

Kjell Peder Haugen og Kåre Olav Skolmli 14. august 2023. Kjell Peder tilbrakte mye tid som gjeter i sin ungdom i området

Når en vandrer på gamle tufter, kan en saktens undre seg, for ikke å si både å beundre og forundre seg. Denne kan nok være proporsjonal med avstanden, høyden over havet og sivilisasjonen i nåtiden. Vi klarer på et vis ikke å forstå at den gangen var «tiden en annen», krav og behov helt annerledes. De levde ikke i vår tid, de visste ikke om noe annet. Men de visste at de en gang i blant måtte ned til havet etter salt. Bøker og filmer har dessverre i altfor stor grad romantisert en del avsidesliggende steder. Det var nok mer slit enn «romantikk». De beste bosteder i hoveddalen var for lengst tatt, i sørhellinga. På motsatt side ble «baksiden» ofte tillagt mobbende karakteristikk som kunne følge enkelte bosettere der. I min barndoms

dal, kalte vi andre siden av elva for nettopp «baksiden» og for «Russland». Etter hvert som befolkningen økte, avtok mulighetene - og enkelte søkte lengere opp - og inn i marka. Men naturens stridigheter økte også proporsjonalt med avstanden fra dalbunnen. Og et trekk som går igjen, er at de fleste «avsideliggende» boreisninger, kun vedvarte en eller to generasjoner. Så returnerte folket til mer sentrale strøk igjen. Naturen tok plassen tilbake.

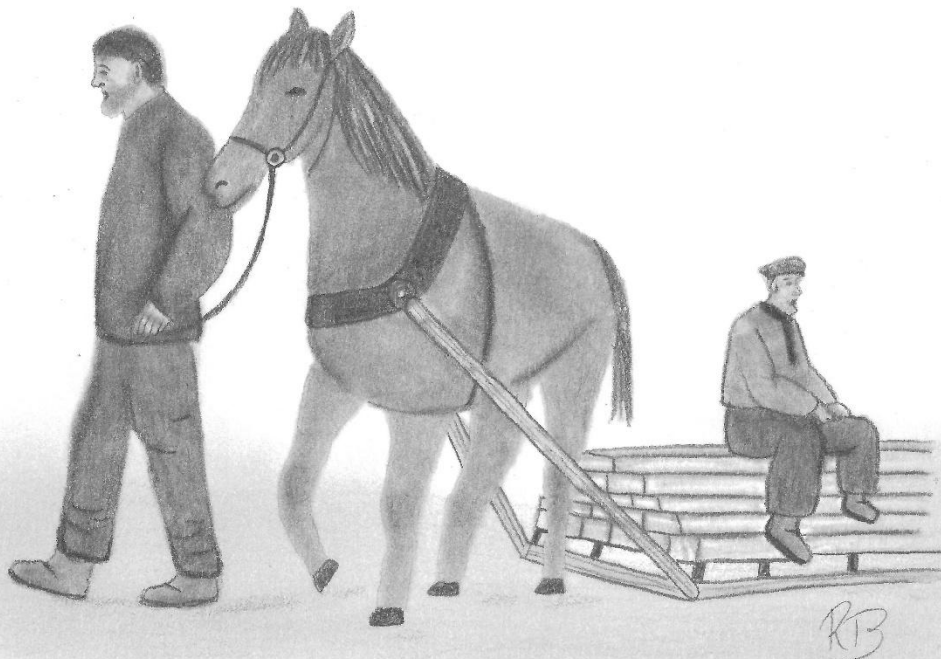

Huset ble bygd på Rauåkløfta (1), og siden flyttet ned i bygda og satt opp først i Grønsetgrenda (2), deretter ved Brattsbergmælen (3) og står i 2025 på Dalberg (4)

En av disse plassene er Rauåkløfta (1), som ligger nord av Tyllfossen i Fjelladalen. Fra bunnen av Fjelladalen, kalt «Færbøgda», går det en naturlig ferdselsveg langs elva Tylda. Denne binder på en måte Fjelladalen til Rådalen, og videre innover til Markabygda i Skogn i Levanger. Der hvor Rauåa møter Tylda ligger en liten, rundaktig halvøy, en haug med en liten slette på. Et naturlig sted for «leirplass». Når en står der i dag, på tuftene, må en fjerne trær og annen vegetasjon fra netthinnen. Den gang det bodde folk på Rauåkløfta var det helt nakent. I dag må du være lokalkjent, og kjenne «historien», for i det hele tatt å se/skjønne at det har ligget en boplass der i ca. 46 år, som huset tre generasjoner gjennom disse årene. Dersom du i dag ikke vet at det har vært en boplass der med flere mindre hus og ulike familiære virksomheter, er det tvilsomt du vil oppdage det, underforstått: du finner ikke merker etter plassen. Du kan tilfeldig sparke vekk overgrodd mose, og se antydninger til «grunnmurer», men naturen har så godt som utslettet alle spor. Folket i dalbunnen har dessuten tatt med hjem det som andre ikke tok, enkelt og greit. Gjenbruk ned til minste gjenstand og materiale, er ikke et fenomen av vår tid - gjenbruk har gjennom alle tider vært en fornuftig nødvendighet.

Hans Olsen Rauåkløfta var nybygger på Rauåkløfta. Han ble født i 1775. Det heter seg at han bodde på en plass under Smågård i perioden 1811-1819. Han giftet seg i 1802 med Kirsti Pederdr (1774-1844). De fikk fem barn, hvorpå vi skal se på fire: Ola, Anne, Peter og Peder.

Eldstesønnen til Hans Rauåkløfta var Ola Rotåsen, f. 1807. Hans sønn igjen, altså barnebarnet av Hans, het Erik Olsen Fordalsveen (1859-1944). Han ble gift med Gurina Gunnardtr (1858-1954) fra Flaksjøen søndre. Hennes familie hadde i likhet med de i Rauåkløfta søkt seg inn i ødemarken og satt bo. Men familien på Flaksjøen ble vist bort, og Gurinas foreldre og et par søsken utvandret til Amerika. Se *Stjørdalens krønike*, bind 18, side 98 - og bind 23, side 62. Relaterte historier og andre, er lagt ut på www.historiefortelleren.no

Våningshuset i Rauåkløfta ble demontert og fraktet ned i bygda

Så var det datteren til Hans Olsen Rauåkløften: Anne Hansdr., f. 1811. Hun ble gift med Erik Lorentsen Kartmelen (f.1817), og paret overtok Rauåkløfta. Kommer tilbake til disse senere i kapitlet.

Neste i ungeflokken var Peter Håveneset (under Søre Håve), f. 25. februar 1815. Han ble gift med Gjertrud Halvorsdr (f.1823). De fikk blant annet en sønn: Kjelberg Pedersen Øfsti, f. 20. februar 1850. Neste generasjoner er Emma Christine Øfsti (1884-1963), Henry (1922-2010) og Arvid Henry Pederson, f. 1952. Sistnevnte bor i Canada, og er altså 2 x tippoldebarn av Hans Olsen Rauåkløften. Han kom til Stjørdal og Rauåkløften i september 2023, se samlebilde. Arvid Henry Pederson er også femmening til Gunnar Leirtrø, Sortesgrenda, f. 1948.

Siste ungen til Hans Olsen Rauåkløfta var Peder, f. 1817. Han ble gift med Lisbeth Bårdsdr Brunnes, og er opphavet til familien Wåtland/Waatland i Stjørdal i dag.

Etter at Hans Olsen Rauåkløfta bygde opp plassen, overtok som nevnt hans datter Anne plassen en gang etter 1845. Den siste og tredje generasjonen som ble bruker av Rauåkløfta var Jonas Rollaugsen Høiås. Han bodde på Rauåkløfta i 1865, senere på Tylden. Han er ikke i

slekt med Hans Olsen Rauåkløften, men er faktisk i slekt med nåtidens prinsesse Ingrid Alexandra. Jeg har unnlatt å dokumentere hvordan personene på de to samlebildene til slutt i kapitlet, er i slekt med Hans Olsen Rauåkløfta og hans etterkommere, kun konstatert under bildene selve slektsrelasjonen.

Området inne på Rauå statsallmenning, har en rikholdig historie tilknyttet tømmerfløting, seterdrift og litt «krigshistorie». Driftige sjeler i Forradalen har i lag med Hegra historielag tatt vare på minnene og tradisjoner gjennom restaurering av Dammen, Damstuggu og Rauåvollen, samt satte opp et krigsminne (plate på stein) på vollen. Sistnevnte gjennom pådrivere som John Ole Fossbakk, Gunbjørn Beitland og Alf Daniel Moen, og avduket av general Beitland mandag 10. juni 2024. Mye som har skjedd inne ved Rauåa og Tylda har oppover årene blitt foreviget gjennom John Ole Fossbakk sine videoopptak. Meget verdifullt for ettertiden.

Sentrale personer vedrørende å få på plass en minneplate: John Ole Fossbakk og Gunbjørn Beitland (d. 18. januar 2025)

Formann i Hegra historielag, Alf Daniel Moen - ledet som vanlig utmerket an, og general Gudmund Beitland avduket minneplaten. (Alle bilder på denne siden er tatt mandag den 10. juni 2024 av Olaus Dalsplass)

Da Jonas Rollaugsen Høiås bodde i Rauåkløfta i 1865, skjer dessverre en av dalførets mest kjente og tragiske arbeidsulykker, nemlig drukningsulykken i Tyllfossen straks nedenfor Rauåkløfta. I dag skriver Statens kartverk navnet Tyldfossen med d. Vi skal til en torsdag i 1865, nærmere bestemt den 7. september. Tradisjonsfortellingen gjengitt på minnetavlen ved Tyllfossen tilsier at fem tømmerfløtere holdt på oppe på Tyllfossen med å løse opp en tømmerknute, bedre kjent som tømmerflope eller vål. En av disse var Peder Fosstrø, også benevnt som Fosstrøen, 20 år gammel. Han måtte på land for å lage seg en handspik. Det hadde begynt å regne, så John Lillenes ropte til Peder at han måtte ta med jakka til John på veien tilbake. Men det ville visstnok ikke Peder, så John Lillenes måtte selv gå i land for å hente jakka si. Mens Peder og John er på land, løsner tømmeret brått og raser ut i fossen. De tre som befant seg oppe på tømmeret hadde ikke en sjanse til å unnsnippe, men ble med tømmeret ut i fossen, et fall på nærmere 70 meter. Disse var John Flåen, Gunnar Flåbakken og Ola Beitland. De ble ikke funnet før to dager senere (lørdag), og ble lagt i en fellesgrav på

03.09.2023. Bjørnar Fossen (d.24.09.25) peker på sin bestefar som var med da det berømte bildet fra Tyllfossen ble tatt i 1913

Hegra kirkegård søndag etter, som det står på tavlen - og må nok menes søndag 17. september. Peder Fosstrø sin manglende velvilje vedrørende jakka, reddet trolig livet til John Lillenes.

Men Peder Fosstrø skulle likevel møte sin skjebne under fløting. Den 5. juni 1883 hadde tømmer hopet seg opp, og dannet en floke i Almlifossen. Fløtelaget stod der og vurdert

hvordan vålen skulle angripes. Basen, som trolig var Kristoffer Moen, ropte høyt for å overdøve fosseduren: «*Er det noen som melder seg frivillig*»? Peder Fosstrø, som nå muligens var den mest erfarne, følte kanskje han måtte melde seg. Han gikk ut på vålen. Nabogutten Lorentz Mobjørg, nettopp konfirmert, fulgte med. Hva som skjedde, er det ikke sagt noe

Et ikonisk bilde fra tømmerfløternes historie, tatt i Tyllfossen, Hegra i 1913. Bestefar til Bjørnar Fossen: X. (Foto tilhører: Norsk skogmuseum på Elverum)

spesifikt om i tradisjonsfortellingen. I alle fall løsnet floken seg, og de to fulgte med oppe på tømmeret, utfor fossen og ned i Forrhølet. Her omkom Peder Fosstrø, 38 år, mens unggutten Lorentz hadde mirakuløst fått tak i en mindre stakk som han klamret seg fast til, og helt forunderlig unngikk å bli knust. Han drev i land i ei evje nedenfor Almli.

Lorentz Mobjørg fikk straks etter konfirmasjonen være med som tømmerfløter. Han kom inn på den militære musikkskolen i Trondheim, fikk grad og ble korpsblåser. Senere ble han instruktør for musikkelevne. Far til Lorentz ble i 1894 dømt til å flytte fra plassen Mobjørg. Han ble nybygger av Solstad, som trolig tidligere hadde vært en husmannsplass under Nord Hegre. Flere av søsknene til Lorentz Mobjørg utvandret til Amerika. Lorentz begynte med gards- og slektshistorie omkring 1890. Hans store lidenskap ble etter hvert lokalhistorie. I 1916 søkte han avskjed fra det militære, og flyttet fra Hegra til Løkken, hvor han ble ansatt som kontormann ved verket. Han ble på Løkken resten av livet, hvor han døde i 1927, 59 år gammel. Se gamle *Stjørdalsboka*, band V, del I - side 11. Her er Lorentz Mobjørg med i forordene, som slutter slik: «Arbeidet hans vil til alle tider være kjernen i dalføret si historie».

Lorentz Mobjørg

La oss gå litt mer i detaljer hva gjelder folket på Rauåkløfta. Hans Olsen Rauåkløften, f. 1775, var nybygger på plassen, og vi har ganske så bra oversikt hva gjelder hans etterkommere. (Se bilder av grupper på besøk til Rauåkløfta til slutt i kapitlet). Som tidligere nevnt bodde Hans Olsen Rauåkløften i perioden 1811-1819 på en plass under Smågård, og i henhold til kirkeboka døde han på Trøite den 21. august 1858. Hans datter Anne, f. 1811, gifter seg med den seks år yngre Erik

Lorensen Kartmelen, fra en plass under Kartum. De overtar Rauåkløfta. Erik ble senere kjent som Erik Dalsplass da han overtok Dalsplass (305) etter Peder Hemingsen Dalsplass. Denne Peder Hemingsen Dalsplass (1828-1857) var sønn av Heming Pedersen Skolmli, f. 1795, som i sin tur var sønn av Peder Johnsen Skolmli (1758-1831). Underforstått: Peder Johnsen Skolmli er bestefar til Peder Hemingsen Dalsplass og tippoldefar til Kåre Olav Skolmli i Stjørdal i dag (se bilde). Men det slutter ikke der. Peder Hemingsen Dalsplass var gift med Gurina Rollaugsdtr Høiås (1829-1905) fra Høiås (307). Denne Gurina er søster til Jonas Rollaugsen Høiås, f. 1833, som overtok Rauåkløfta etter Erik Lorensen Kartmelen alias Erik Dalsplass. Jonas Rollaugsen Høiås ble tredje og siste eier/bruker av Rauåkløfta. Han bodde på Rauåkløfta i 1865, men flyttet senere til Tylden. Rauåkløfta var øde i 1875.

17. august 2023. Kåre Olav Skolmli på tuftene i Rauåkløfta

Men vi skal videre i dette spindelvevet hva gjelder relasjoner. Jonas Rollaugsen Høiås, siste bruker på Rauåkløfta, og hans ovennevnte søster Gurina, gift til Dalsplass, hadde en bror Ola (1827-1901), som overtar gården Høiås (307). (Høiås-slekta i dag på Nesset 305/10 stammer fra Mali, f. 1879, datter av nevnte Ola). Ola sin sønn: Rollaug Olsen Høiås (1862-1922) fikk ingen barn, og ny familie/slekt kommer inn ved skyldsett som eier av Høiås, nemlig Mikal Olsen Høiås (1870-1945). Han var sønn av Ola Torgeir Lillenes (1835-1914), som hadde overtatt «Plassen» (Dalheim) etter Erik Lorentsen Kartmelen allias Erik Dalsplass. Og hvem er så denne nye eieren av Høiås: Mikal Olsen Høiås Dalsplass, f. 1870? Han er bror av Olaus Olsen Dalsplass (1867-1951), som overtok «Plassen» etter faren Ola Torgeirsen Lillenes. Videre er Olaus Olsen Dalsplass bestefar til dagens Olaus Dalsplass, f. 1951. Vi ser at slektsnavn og gårdsnavn går igjen. Spor krysses.

To bilder som viser «Plassen» / Dalheim omkring 1950. Buret merket med X på bildet under, kom fra Rauåkløfta og først satt opp på Tylden - for siden å komme til «Plassen» og til slutt til Odd Roar Dalsplass på Dalsaunreina (306/6)

Mandag 16. juni 2025 inne i bryggerhuset til Odd Roar Dalsplass, som er satt sammen blant annet av tømmeret fra buret som stod inne på Rauåkløfta på 1800-tallet - før det ble fraktet ned i Forradalen. Tømmersvansen på veggene gir en fin og treffende symbolikk. F.v: Olaus Dalsplass (f. 1951) og Odd Roar Dalsplass (f. 1964). Olaus er søskenbarn til Olav Birger Dalsplass - far til Odd Roger her

Men vi er ikke helt ferdig med sporene. Relaterte personer skiftet/tok etternavn etter gården/plassen. Siste bruker av Rauåkløfta, Jonas Rollaugsen Høiås, ble etter hvert kalt Jonas Tylden. Og de to brødrene, sønnene av Lillenes, ble hetende henholdsvis Olaus Dalsplass og Mikal Høiås. Det var disse to brødrene, som før de ble gift - hentet et lite hus i Rauåkløfta og plasserte det på «Plassen» (Dalheim). Folket i Forradalen i vår egen tid, kjente godt til huset og flyttingen (se bilde). I dag er det borte på linje med alle husene på «Plassen», men noe tømmer fra huset finnes hos Odd Roar Dalsplass nede på Dalheim (305/5). Konklusjonen på disse linjene, er at det er logiske relasjoner mellom slektsnavn/gårdsnavn og en eller annen tilknytning til plassen Rauåkløfta.

Mens folket på Rauåkløfta sliter med sitt, basert på naturhusholdning, rusler Ola Larson Grønseth på Grønseth østre rastløs rundt. Han hadde giftet seg i 1861 med Mali Rollaugsdtr fra Nordre Krislok, og de fikk to døtre. Ola hadde fått skjøte på gården av sin mor, og en kunne kanskje tro at fremtiden var sikret. Men plutselig drar de til Amerika. Vi vet ikke grunnen til at Ola og Mali utvandrer i 1866 med skipet Victor. Var det så enkelt som at Amerikabrevene lokket? I Hegraboka under Grønseth står det at Lars Tollefsen Islandsgjerdet fikk skjøte av Ola den 5. oktober 1874. Men da var ikke bare Ola i Amerika, men faktisk død. Og Lars Tollefsen dør kun en måned etter å ha fått skjøte og overtatt Grønseth østre. Forklaringen er trolig at søster til Ola: Beret Larsdtr Grønseth (d.1878) - drev gården for Ola. Deres mor, Lisbeth (d.1899), bodde nok også på gården. Søster Beret hadde giftet seg med

nevnte Lars Tollefsen i 1854. Lars og Beret fikk en datter, Beret, i 1855. Hun ble gift med Peder Johnsen Sonen (212/1) og utvandret til Amerika.

Ola Larson Grønseth, som resten av Forradalen, ble nok i 1865 sterkt preget av ulykken i Tyllfossen nevnt i tidligere avsnitt her, hvor tømmer stod sentralt som årsaksfaktor. Og tømmer skulle også bli en del av Ola sin skjebne. I forbindelse med sin utvandring til Amerika i 1866, slo Ola og Mali, med sine to døtre, seg ned etter hvert i nærheten av Norway Lake i Swift County, Minnesota. Den 13. februar 1872 skulle den 46-årige Ola hente noen tømmerstokker, som han skulle dra hjem ved hjelp av fire okser. Han ble overrasket av en snøstorm, og sammen med oksene, frøs han i hjel kun noen få meter fra hjemmet sitt. Den hendelsen kan du lese om i *Stjørdalens krønike*, bind 13 - eller finne den på min web under tittelen *1872 Hegrasbygg frøs i hjel på prærien*.

Men historien slutter ikke der. Gjennom mange år har jeg hatt kontakt med Jean Marthaler i Minnesota, som på vegne av Brekke Tours i Grand Forks guider mest hvert år amerikanere i Norge. Hun er meget dyktig innen slektsforskning (genealogy). Jeg har møtt henne flere ganger i USA, samt hun har vært på besøk i Stjørdal. Da tok jeg henne med til Grønseth østre i Forradalen og besøkte Hildur Fossum (d.2019), samt til Dalberg - for at hun skulle få se og møte sine røtter. Nevnte Ola Grønseth, som frøs i hjel i Minnesota, er nemlig hennes tippoldefar. Ola kjente selvsagt folket på Rauåkløfta meget godt, de var jo som naboer å regne. Og ikke nok med det, men våningshuset i Rauåkløfta ble altså demontert og første gangen satt opp igjen i Grønsetgrenda, hvis jordvei hadde tilhørt tippoldefar til Jean Marthaler. Her stod huset i mange år, før det på nytt ble flyttet - denne gangen til Bratsbergmelen og til slutt til Dalberg (305/13). Mens det stod på melen tilhørte huset Dal

Jean Marthaler

østre (305/7). Noen vil ha det til at tradisjonsfortellingen tilsier at huset etter å ha blitt demontert på Rauåkløfta, ble fløtet ned gjennom Tylda til Forradalen. En skal ha respekt for tradisjonsfortellinger, men jeg tror denne har vokst i takt med Tyllfossen i vårløsningen. Jeg har ingen tro på at de sendte «huset» gjennom selveste Tyllfossen.

Men vi skal ikke helt gi oss hva gjelder relasjoner til Jean Marthaler i Minnesota og det som jeg overfor henne har kalt «huset ditt». Noen ganger er det ting som skjer, noe som får deg til å stoppe opp og undre. I 2017 tok jeg med Jean Marthaler til Dalberg for at hun skulle få se «huset sitt» i overført betydning gjennom tippoldefar Ola Grønseth. Og 22. august 2024 hadde jeg avtalt med eierne av Dalberg et møte til neste sommer, hvor de planla å samle en del av sin nære familie. Og da våren 2025 kom, ble møte på Dalberg satt til lørdag den 26. juli 2025. Jeg hadde tidligere informert Jean om at jeg holdt på med et kapittel om «huset hennes». Så skjer følgende. Jean Marthaler ankommer Bergen i juli for å lede en gruppe amerikanere på guiding på Vestlandet. I gruppen var det et ektepar som skulle ta en avstikker, og komme opp til meg for å finne sine røtter i Verdal. De kommer hit «selvsagt» denne lørdagen mens jeg er på Dalberg hos familien Meland. Hvorfor akkurat den dagen? I Bergen skulle Jean Marthaler gå på badet på sitt hotellrom. Badet lå litt lavere, og hun tar feil av antall trinn - slik vi alle har gjort en gang i blant - snubler og slår spesielt ryggen hardt mot en vegg. Her ble hun liggende hele natten og ble ikke funnet før etter ni timer. På sykehuset ble hun øyeblikkelig underlagt en større operasjon i ryggmargen. Hun kunne ikke røre seg, hun var lam. Etter 14 dager klarte familien å få henne hjem til Minnesota med privat ambulansedy, inkl. sykepleiere og støtteapparat. Tenk på hva det koster! Når dette skrives er hun på spesialklinikk i Minneapolis for opptrening. Hun er klar i hodet og kan omsider snakke, og treningen gir resultater.

Huset da det stod i Grønsetgrenda (foto via Bjørnar Fossen)

Bildet tatt på Dalberg lørdag 26. juli 2025. Familiemedlemmer med tilknytning plassen.

Sittende foran: Jenny Johanne Meland og Olav Buan - som sammen med Mary Johanne Fossen er søskenbarn.

F.v: Sindre Nordahl Meland (sønn av Egil Arne Meland), Egil Arne Meland (sønn av Jenny), Bjørnar Fossen, Mary Johanne Fossen (gift med Bjørnar Fossen), Kristin Lillian Tangvik (datter av Jenny og gift med Roald Tangvik), Olav Berg Tangvik (barnebarn av Kristin Lillian og Roald Tangvik), Sverre Roger Meland (sønn av Jenny), Roald Tangvik (gift med Kristin Lillian Tangvik) og Gørill Elisabeth Meland (gift med Sverre Roger Meland).

To av husene i Rauåkløfta ble altså demonterte og flyttet ned i bygda i Forradalen. Det var som nevnt våningshuset og et lite bur. Den siste som eide og bebodde Rauåkløfta før de to husene ble flyttet, var som nevnt Jonas Rollaugsen Høiås (1833-1881). De siste årene levde Jonas sammen med sin sønn Mikal på Tylden (302/4). Mikal er bestefar til tvillingene John (d.2013) og Magne Tylden (d.2020), som bodde de siste årene sammen med sin søster Astrid Forbord på Tylden. Siste bruker av Rauåkløfta, Jonas Rollaugsen Høiås, blir dermed tippoldefar til Jostein Forbord, Banggrenda, født i 1967. Jonas var onkel til Ingeborg Olsdatter Høiås, f. i april 1876, og som i 1896 ble gift med Lars Johansen Ådal (f. 1875) på Ådal Østre og de overtok bruket. De fikk to barn: først Gudrun, f. 1895 - gift med Hågen Østerås, se *Stjørdalens krønike* nr. 24, side 40 og 41 om Gudrun som i sin tid bodde i Trøndelags eldste bebodde hus bygget i 1638. Så ble Kristine født i 1897. Hun ble i 1934 gift med Erling Johnsen Buan, f. 1909.

Buanfamilien hadde kommet til Ådal Østre gjennom Lorentz Torsteinsen Buan (f.1882 - d.1968) som fikk kjøpt gården i 1922. Mannen til Ingeborg på Ådal Østre, Lars - døde i 1917. Far til Lorents var Torstein Olsen Kulås (1851-1927) på Buan (316/3). Han var gift med Jonetta Josiasdtr Ådal, datter av eieren av Ådal Østre, men som druknet sammen med seks andre ved Langøra den 27. november 1850. Lorents Torsteinsen Buan, som hadde overtatt Ådal østre, hadde fire barn, blant dem søstrene Gyda Otilie, f. 1907 og Lilly Synnøve, f. 1922. Bror til Lorents het John, f. 1879 - havnet på Haugen 310/3 og er far til Erling Johnsen Buan, f.1909, nevnte i avsnittet foran her og som også er far til Johan Ingemar Buan (f.1921-d.1983), som i sin tur er far til Mary Johanne Buan, f. 1956, - gift med Bjørnar Fossen (d. 24.september 2025).

27. juni 2025. Jostein Forbord er tippoldebarn av Jonas Rollaugsen Høiås, siste brukeren av Rauåkløfta

På Bratsberg vestre nedre (301/3) rådet Bortinus Dalsnes (f.1885) fra Dalsnes 305/9. Han hadde fått skjøte på Bratsberg fra Meråker Brug i 1923. Sammen med sin kone Oline Albertine får de seks barn, blant dem Erling Bratsberg, f. 1918. Han blir gift med Lilly Synnøve Buan (f.1922-d.1992) nevnt i avsnittet over her og de overtar Ådal østre (314/6). Disse er foreldre til vår store billedkunstner Bjørn Loar Bratsberg, som hadde Ådal østre i mange år som atelier. Erling sin bror, Gunnar B. Bratsberg (1907-1985), kjøpte Dal østre (305/7) i 1932. I 1937 giftet han seg med Gyda Otelie Lorentsdtr Buan, søster til Lilly Synnøve. Gunnar B. Bratsberg er også bror til bestemor til Odd Roar Dalsplass, f. 1964, som i dag er eier av det som er igjen av buret som ble flyttet fra Rauåkløfta og ned i bygda. Se side....

Så vender vi tilbake til Ingeborg Olsdtr Høiås, gift Ådal - som ble enke i 1917, men sitter trolig på kår på Ådal hos Lorents Torsteinsen Buan. Den 16. januar 1934 mottar Ingeborg et gavebrev fra Gunnar Bratsberg (1907-1985), tinglyst 2. juli, og som er eiendommen Dalberg i dag. Huset der hadde nettopp blitt flyttet fra Bratsbergmelen og muligens var i eie av Gunnar Bratsberg tross han hadde flyttet og overtatt Dal østre i 1932. Det sies at huset måtte flyttes

grunnet oversvømmelse på Bratsbergmelen. Mye tyder også på at det allerede 17. november 1933 hadde funnet sted en skylddelingsforretning med Ingeborg Aadal (Ådal) hvor Dalberg ble skilte ut fra gården Dal østre av eieren Gunnar Bratsberg.

Erling Johnsen Buan (1909-1999) hadde giftet seg i juli 1934 med Kristine, datter til Ingeborg Ådal. De flyttet til Dalberg samme året og tok fatt på å opparbeide eiendommen. Den 25. november 1938 formelt selges Dalberg fra Ingeborg til sin svigersønn Erling Johnsen Buan for 500 kroner + kår. Skjøte bokført 19. desember. Kristine og Erling Johnsen Buan fikk en datter, Jenny Johanne Buan, i juli 1937, født på Fossen - men vokste opp i huset på Dalberg med sine røtter fra Rauåkløfta. Jenny ble i 1963 gift med Einar Meland og bosatt i Lensvik. De fikk fire barn, og det er to av sønnene: Egil Arne Meland, f. 1964 og Svern Roger Meland, f. 1965 - som eier Dalberg i 2025 som fritidsbolig (305/13). Deres mor, Jenny, er søskenbarn med Olav Buan og Mary Johanne Buan (f. 1956), sistnevnte gift med Bjørnar Fossen (f. 1952 - d. 2025). Og Bjørnar Fossen er sjumenning med Jenny Johanne.

Huset fra Rauåkløfta, slik det står på Dalberg i 2025

Har du ikke fått med deg poenget i historien, så har dette kapitlet gitt eksempel på en ikke helt uvanlig flytting i en tid preget av konstant dyrtid og gjenbruk. Ting kunne ta både tid og annen retning, hvor tålmodighet og slit ikke var ukjente faktorer. Av og til kunne en nok synes at det gikk litt i sneglefart. Ikke alltid var det store fremgangen. Men som sneglen kunne de ta huset med seg. I dette kapitlet har spor krysset hverandre. «*Ingen kan gå så lett på ski at sporene ikke vises*».

Bildet tatt på tuftene i Rauåkløfta 3. september 2023. Forholdet til Hans Olsen Rauåkløfta:

Bakre rekke f.v: Anne Elisabeth Hognes (familie), Inge Magnar Hognes (3 x tipp), Ludvik Hognes (4 x tipp) og Ivar-Andre Hognes (3 x tipp).

Fremste rekke f.v: Monica Reberg (4 x tipp), Bjørnar Fossen (kjentmann, d. 24.09.25), Arvid Pederson (2 x tipp), Nora Lovise Høybakken (5 x tipp) og Lena Elisabeth Rolfseng (4 x tipp).

Bildet tatt på tuftene i Rauåkkløfta 22. august 2024. Forholdet til Hans Olsen Rauåkkløfta:

Bakre rekke f.v: Olaus Dalsplass (3 x tipp), Oddbjørn Mælan (familie), Finn Maalø (familie), Rune Maalø (4 x tipp), Marius Lyngvær Aspås (4 x tipp), Frode Maalø (4 x tipp), Tor Olav Aspås (familie) og Tor Stannes (familie).

Fremste rekke f.v: Andrea Kleven Maalø (5 x tipp), Nils Kyllø (hist.interessert), Nina Lareng (familie), Eva Stannes (3 x tipp), Laila Maalø (3 x tipp), Vigdis Lyngvær (3 x tipp) og Genlyn F. Aspås (familie).